

OSOGUNEKO ERAKASKERA

1997-98ko IKAS-URTEA

① ELHEKETA : ASTE HUNTAKO SOLAS-GAIA.

1. Fikek nola egiten zuten beren ohantzea.
2. Udaberri hortan zer aro izanda? Noiz?
3. Zer erakusten dauku udaberria berri jai dela.

UDABERRIA 3.

Piarres

Xuri eta beltz, fika¹⁵ batzu, beren buztan luzarekin bethi leiretan¹⁶ ari, hasiak ziren zur-xuri baten kasko kaskoan beren ohantze handia egin beharrez. Alderdi guzietara beha lehenik egon eta, heldu ziren biak ondo hetara, eta gero hetarik batto, jauzi eta jauzi, adarrez adar bazoan, aldaska ttiki batez, mokotara bat belharrez edo lasto horiz kafe-ohantzea moldatzen zuela eta hedatzen. Eta bere laguna, bertze zuhaitz baten gainean sinkaturik, karrankaz emaiten zitzaion, deskantsuz ar zitekela lancan, eskolako muthiko tzarrik ez zela han gaindi ezagun... Ez zituen Gantxumek ikusten!...

Iñhara bat firurikan iragan zitzaion aintzinetik Piarresi, eta orhoitu zen muthil gaztea ez duela iñhara batek egiten udaberria!...

Eta, hala hala, gibelerat egin bezala zuen udaberriak. Kande... ilu bero, negua... gero, maiz gerthatzen ohi den bezala. Mendeala heldu zen abre, itsusi, izigarri. Hosto handirik gabeko arbolak, lurreraino kurturik, intzireka ari ziren ibar-kaskoetan; eta, burrunbaka, heien adar beltzen artean zirurikatuz heldu zen haizeak bazuen orro eta zitzu, Jainko handiaren organoak oro betan ari zirela erranen baitzintzen. Urite itsusiak egin zituen: uharrak¹⁷ uharren gainera, baazuza¹⁸ xeheak, harri larriak ere ba. Urthe hartan, Ihauteriz, nekaitz¹⁹ itsusienaren erdian ibili zen Gaxien putzu egilea, bere gerren luzean puskaz zer nahi gain gaineraino sistaturik: Xingar eta arroltze, bat edo bertze...

Eta, gero, bet-betan, goiz batez zirimola²⁰ hura guzia tanpez²¹ huna gelditu zitzaioleta. Ixiltasun handi bat erori zen kanpo heien gainera, eta primadera-xori ttiki ttikiaren kantu arinak berriz aditu ziren. Uli-xori eta xirrixkilak²², errege-pittittak²³, sasiz sasi abiatu ziren, eta berriz phiztu ziren bazterrak, erhotuak, galdu egunak oro gibeletik atxeman nahi ukan baluzte bezala.

Andredena Maria Martxoko...

Behiak larrean aseko,

Kaikua esnez betheko.

③ ADITZ IKASKUNTZA

31. Bazoan . 32. Emaiten zitzaion.
33. Ar zitekela . 34. Nahi ukan baluzte.

31. JOAN : Aller - Indicatif.

Présent	Imparfait
Ni noa = je vais	Nindoan = j'allais
Hi hooa = tu vas	Hindoan =
Zu zoatzi = vous allez	Zinoatzi =
Hura doa = il va	Zoan =
Gu goatzi = nous allons	Guinoatzi =
Zuek zoazte = vous allez	Zinoazte =
Hek doatzi = ils vont	Zoatzi = etc.

32. IZAN - Régime indirect. Indicatif Imparfait

Zu zinen = vous étiez

Zu (vous) zintzaizkitan (à moi) = vous m'étiez
 " zintzaizkion (à lui) = vous lui étiez
 " zintzaizkigun (à nous) = vous nous étiez
 " zintzaizkien (à eux) = vous leur étiez

Hura zen = il était

Hura (lui) zitzaitan (à moi) = il m'était
 " zitzaizun (à vous) = il vous était
 " zitzaion (à lui) = il lui était
 " zitzaigun (à nous) = il nous était
 " zitzaizuen (à vous) = il vous était
 " zitzaien (à eux) = il leur était

33. IZAN. Potentiel.

Présent	Imparfait
Ni izan naiteke = je peux être	N. naiten = je pouvais être
Hi - " - haiteke = tu peux être	H. haiten = tu pouvais être
Zu - " - zaitezke = vs pouvez être	Z. zaiten = vous pouviez être
Hura - " - daiteke =	H. zaiten = il pouvait être
Gu - " - gaitezke =	G. gaiten = nous pouvions être
Z. - " - zaitezke =	Z. zaiten = vous pouviez être
Hek - " - daitezke = etc.	H. zaiten = ils pouvaient être

(1) il va sans dire de placer izan entre le sujet et la personne du verbe

Ni nintzen = j'étais

Ni (moi) nintzaizun (à vous) = je vous étais
 nintzaion (à lui) = je lui étais
 nintzaizuen (à vous) = je vous étais
 nintzaien (à eux) = je leur étais